

[Paris], 19. August 1550

An Ludwig Carinus

Druck: Demosthenes, Basel 1555, I, S. 516-520; Demosthenis specimen, Basel 1569, S. 395-400; Demosthenes, Basel 1572, VI, S. 214-216.

HIERONYMVS VVOLFIVS

D. Ludouico Carino S. P. D.

Tot, tamquam illustres benevolentiae singularis in me tuae significationes, clarissime uir, mihi gratissimae sunt: consolationes autem, quibus iacentem meum animum erigere cupis, GR. penè etiam necessariae. Tametsi enim non parum uereor, ne, in hac ualetudine paeclaras illas spes expectare me fata non patiamur: tamen interim usura frui quid uetat? Delectat etiam augurium hominis non modò amicissimi, sed doctissimi etiam, et longo multarum rerum usu exercitati. Quare facile patior, te prospicere aliquid, quod me praetereat. Illud quoque nescio quid boni ominis habere uidetur, quod literae tam laetae Idibus Augusti, natali meo (nam eo ipso die 34. aetatis annum compleui) datae sunt. Quod autem me hominem literis uix mediocriter imbutum, inter doctissimos numeros, eò plus humanitati tuae debeo, quo? istae paeclarae dotes in me reperiuntur. In Demosthene autem legendo nolim equidem te bonas horas malè perdere. Quis enim est Graecis literis eruditus, quas tu ante me natum opinor perdidicisti, cui non omnes omnium conuersiones sordeam? Ego sanè, qui me puto non omnium esse uel delicatissimum, uel morosissimum, ingenuè fateor, neminem adhuc eorum etiam interpretum, qui se germanos Ciceronis esse pucant, id à me impeirare potuisse, ut, tametsi omnia omnium Graecorum scripta nobis eodem, aut etiam meliore genere orationis loquerentur, graecae linguae cognitionem superuacanei laboris esse iudicarem. De meis autem interpretationibus quid ego sentiam, in praefationibus testatus sum. Itaque si paeclaram istam de me opinionem retinere cupis: una hac ratione id assequēris, si non legeris. Minuet enim, ut ille ait, praesentia famam. πολλὰ γὰρ καὶ τῶν ἐμμέτρων ποιημάτων, καὶ τῶν καταλογάδην συγγραμμάτων ἔτι μὲν ἐν ταῖς διανοίαις ὅντα τῶν συντιθέντων, μεγάλας τὰς προσδοκίας παρέσχεν: ἐπιτελεσθέντα δὲ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑποδειχθέντα, πολὺ καταδεεστέραν τὴν δόξαν τῆς ἐλπίδος ἔλαβεν. Sed de hoc pro candore tuo et humanitate statues: neque eos imitaberis, qui cauillandi mei frigidissimas captant occasionem, ipsaqüe malevolentia ieunias: qui, quod se facere fortasse putant, nec existimationi suae commodant nec meae nocent. Quid enim? non'ne loca permulta sunt Demosthenis partim corrupta: partim per se ita obscura, ut uatem oporteat esse interpretem? Quod si illi sibi quam mihi credi malunt, non inuideo equidem: sed tamen Grammatici certant, et adhuc sub iudice lis est. neque uerò difficile est τῶν διδασκαλικῶν ἐπιβεβηκότι θρόνων, καὶ ἔξουσίαν καὶ δόξαν ἔχοντι, ἐκ τοῦ μονομεροῦ ἀναντιλέκτως ὥσπερ ἐρήμην τινὸς καταδικάσαι. Et ut in tanto opere mihi somnus alicubi obrepserit, quid tum postea? Aliquando bonus dormitat Homerus. Humanitatis certè quidem fuerit, paucos siue lapsus siue ἀγνοήματα ei condonare: qui, absit inuidia dicto, id tentarit, quod nemo hactenus praestare aut uoluit, aut potuit, qui permula deprauata correxerit, ambigua distinxerit, obscura illustravit. Typographica uerò errata, que neminem ferè attentum fallunt, scriptori imputare summae iniquitatis est. Ego certè uolens quidem, nullum folium praetermis, quin ipse post alios omnes emendarem. sed importuni illi Cyclopes, dum ego relego, et quam accuratissime corigo ea, quae Oporinum uarijs curis distractum, et correctores parum attentos praeterierant: imprimere mendosum exemplum perrexerunt. Ita mihi et labor perijt, et existimatio mea culpae alienae poenas saepe dare cogitur. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔξω τῆς ὑποθέσεως. οὐ γὰρ ἀπολογίαν γράφειν, ἀλλὰ τῇ φιλανθρωπίᾳ σου ἀντεπιστέλλειν

προειλόμην. Vt igitur ad institutum redeam, si Demosthenem nostrum pulla et lacera toga induitum uidebis, cogites uelim, eum euersam lugere patriam, et in peregrinis finibus exulem et mendicum oberare, ac quicquid detur, equi bonique facere. Qua de re uenusta illa tua figura admonitus, paucos uersiculos lusi, Musis et Apolline nullo, fateor equidem, sed à proposito tamen nostro non alienos.

Λύκιος τῷ Δημοσθένει.

Δῶρα, μέγ' ἔλλήνων κλέος, ἀτθίδος ἔκγονε γαίης,
Ταῦτα λάβ', οἴα πένης δῶκ', ἀγανῆσι φρεσὶν.
Εἰ δὲ πολύχρυσός μοι περσῶν γάζα παρείη,
Λαμπρότερος κροίσου μοι βασιλῆος ἔης.

Δημοσθένης ὑπὸ τοῦ λυκίου μετημφιεσμένος
όδοιπόρῳ, τοὺς ἀττικισμοὺς
ἐκλαθόμενος.

"Ον ποτε χρυσείοις στεφάνοις, ἐσθῆσι τε λαμπραῖς,
Ἐλλάδος ἀνθούσης, εἶδες ἀγαλλόμενον:
Νῦν ἄρα θαυμάζεις ῥακίοις κεκαλυμμένον αἰσχρῶς
Ἄλλοκότοις, εἶδος μηκέτι φαιδρὸν ἔχειν;
Ω φιλότης, οἰκτρῶς διακείμεθα (ώσπερ ἔοικεν
Πατρίδος ὀλλυμένης) ἐν κακοτήτι, φυγῆς.
Κάμε τέως γυμνόν τε, καὶ εἰπεῖν οὐκ ἔτι δεινὸν
(Τοῖς δὲ σκύθαις ἔλλην βάρβαρός ἐστιν ἀνήρ)
Οἰκτείρας λύκιος, γερμανίδος ἔκγονος αἴης,
Πτωχὸς ἐών πτωχὸν τὴνδ' ἐνέδυσε στολὴν,
Μηδὲν ἄμεινον ἔχων: καὶ ῥωμαίων διαλέκτῳ
Ωστε λαβεῖν ἐράνους, ἐξεδίδαξε λαλεῖν.
Φεῦ χαλεπῆς μοίρας. Θανέειν πολὺ βέλτιον εἴη·
Ἡδέ γε νῦν ὀλίγη μοὶ δόσις ἐστὶ φίλη.
Εὐξάμενός τε φιλοξενίης θεὸν ἥπιον εἶναι
Τ' ανδρὶ, εἴθ' ἦ παρά μοι, τὴνδ' ἀπέδωκα χάριν.

ὅ αὐτὸς ψελλίζειν ἥδη λατινιστὶ ὑπὸ τοῦ
λυκίου δεδιδαγμένος.

Attica dum fuit ingenij sceptrisque superba,
Pallia uestitum Graeca dedere mihi.
Ornabant gemmae digitos, aurique coronae
Frontem cingebant, purpura totus eram.
Saepius attonitae me spectauere cateruae,
Fulmina iactantem uel metuenda Ioui.
Nunc (humanarum quanta inconstantia rerum?)
Graecia Barbaricis ignibus hausta iacet.
Exul ego Latios mendicus oberro per agros
Nudus, inops, aeger, ueste domoque carens.
Ignarus Latiae (clades quae maxima) linguae
Vlli ne supplex (heu miser) esse queam.
Non tulit hoc Pallas, primos ut culta per annos
Diua, senectuti sic ueneranda meae.
Admonet en iuuenem Germana stirpe creatum,
Praebeat hospitium subsidiumque mihi.
Cernis, ait, rugasque senis, canosque capillos?
Hic est, quem summo prae Cicerone colis.

Protinus ille mihi collo dat brachia circum,
Oscula defigit, more parentis amat.
Atque uiro quamquam leuis est et curia supellex,
Croesi munifico pectore uincit opes.
Excipit hospitio tuguri, potuque ciboque
Me fouet, in tali qui solet esse domo.
Deplorat patriae fortem, casusque meorum,
Meque iubet tristem spe meliore frui.
Romanae tradit fidus primordia linguae,
Quae reddam balbo quomodocunque sono.
Denique discessum post tot benefacta paranti,
Hanc dedit (est uestis quae mihi sola) togam.
Haec me Romanum multis facit esse uideri:
Quae si non splendet, num minus ergo tegit?
Me tegit illa quidem: ornatum quis tempore tristi
Expetat? hoc satis est tempore, posse tegi.
At huic pro meritis et fido pectore grates.
Dij referant: referant, quos colit ille, uiri.

Hactenus Demosthenes βεβαρβαρωμένος (ut uides) χρόνιος ὃν ἐν βαρβάροις, quemadmodum Euripideus ille Menelaus: adeò, ut λιτιέρσην canere potius, quàm ἀττικίζειν uideatur. Sed tu pro humanitate tua, et magistro et discipulo ignoscas: et utrunque, ut facis, commendatum habebis. Vale, 19. Augusti, ANNO 1550.